

Pohjois-Savon perhepäivähoidon ohjaajat
Työkokous
11.11.08

Varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) kehittämisen suuntia

Jaana Lappalainen

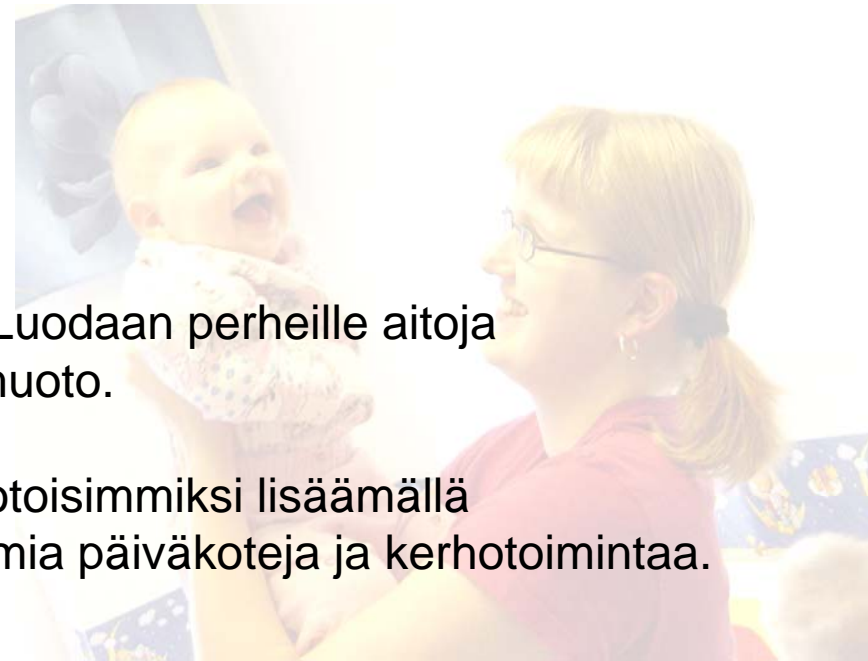

- 1. Ajankohtaista varhaiskasvatuksesta sosiaali- ja terveysministeriöstä**
- 2. Lasten päivähoidon hallinto**
- 3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö**

1. Ajankohtaista varhaiskasvatuksesta sosiaali- ja terveysministeriöstä

- Hallitusohjelma
- Päivähoito asetus
- Päivähoidon ohjaus valtion hallinnossa
- Varhaiskasvatuksen visio 2020 ja toimenpide-esitykset

- **Hallitusohjelma**

Hallitusohjelma 15.4.2007. Vaka - pomintoja. Luodaan perheille aitoja mahdollisuuksia valita lapselleen paras hoitomuoto.

Varhaiskasvatuspalveluja kehitetään monimuotoisimmiksi lisäämällä osa-aikaisen hoidon mahdollisuutta sekä avoimia päiväkoteja ja kerhotoimintaa.

Perhepäivähoidon edellytyksiä parannetaan.

Toteutetaan päivähoitolainsäädännön uudistus.

Selvitetään varhaiskasvatuksen asema hallinnossa.

Toteutetaan maksujen jälkeenjääneisyyden huomioiva sosiaali- ja terveydenhuollon maksu uudistus.

Arvioidaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimivuutta toiminnan laatua ja muutostarpeita.

• Hallitusohjelma

Parannetaan lapsiperheiden taloudellista asemaa. Yksityisen hoidon tuen tasoa nostetaan 160€/kk 1.1.2009

Lasten kotihoidon tuen nosto 20€/kk 1.1.2009

Lapsilisiä nostetaan 3. lapsesta 10€/kk 1.1.2009

Osittainen hoitorahan nosto 90 euroon 1.1.2010

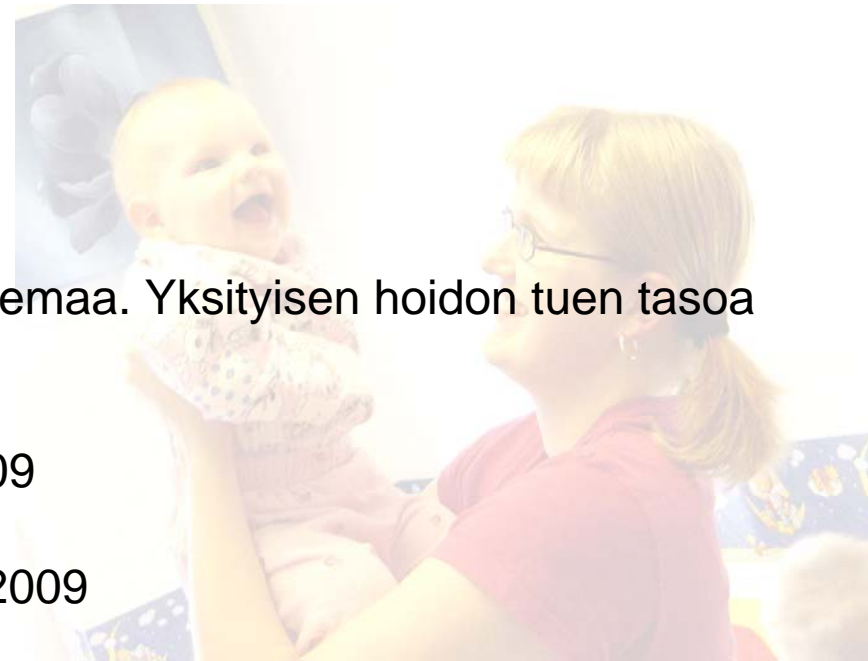
Minimi äityis,- isyys,- ja vanhempainpäiväraha työmarkkinatuen tasolle 170€/kk 1.1.2009

Isyysvapaa pitenee 2 viikolla 2010 budjetissa

Parannetaan lapsiperheiden asemaa saada kotipalvelua

Kootaan lapsiperheiden palveluja perhekeskuksiksi

Uuden lastensuojelulain toteutus

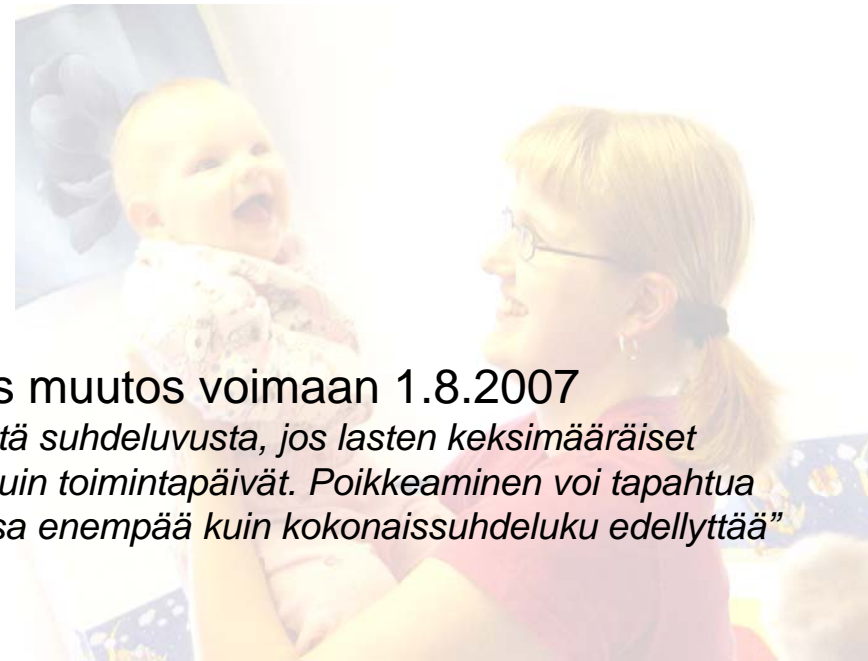

- **Hallitusohjelma**

Päivähoitomaksujen muutos 1.8.2008.

Perhekäsité 1.8.2008

- **Päivähoito asetus**

- Asetus lasten päivähoidosta 6.5 §. Asetus muutos voimaan 1.8.2007
”Kunta voi poiketa pykälän 1 ja 2 momenteissa säädetyistä suhdeluvusta, jos lasten keksimääräiset hoitopäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti hoidossa enempää kuin kokonaissuhdeluku edellyttää”
- Syitä henkilöstömitoituksen ylityksiin

Lasten läsnäolo

Usein tai melko usein

23% kunnista

Henkilöstön poissaolo

Usein tai melko usein sairaus

42% kunnista

Usein tai melko usein koulutus, kokous

42% kunnista

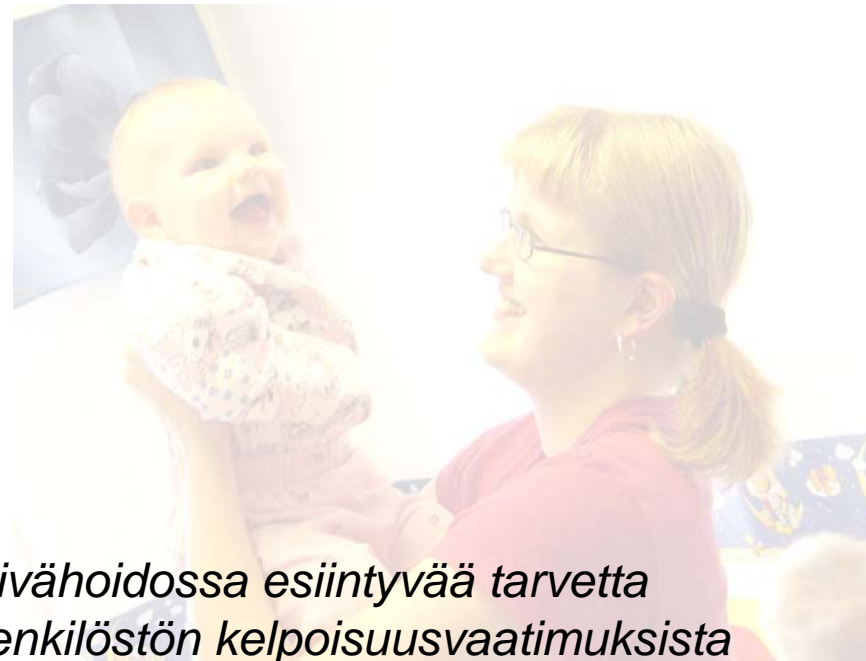
Sairaus ja / tai koulutus poissaoloihin täytyy palkata sijainen.

• Päivähoito asetus

Laaja perhepäivähoidon asemaa koskeva kokous 20.11.2008

- Asiantuntijaryhmä
- Perhepäivähoitajan henkilöstömitoitus (4,5 lasta / hoitaja)
- Ryhmäperhepäivähoidon selvitys
Ryhmikset tulee lakkauttaa ja muuttaa päiväkodeiksi
60% ryhmiksistä on kolmen hoitajan yksiköitä.
- Päivähoitolakiin perhepäivähoidon näkökulma
Miten perhepäivähoito tukee lasten hyvinvointia?

• Päivähoito asetus

Päivähoitolaki 4 a §

” Kunnan käytettävissä tulee olla lasten päivähoidossa esiintyvää tarvetta vastaavasti sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 9§:n mukaisesti määräytyvän kelpoisuuden omaavan erityilastentarhanopettajan palveluja”.

Lähde: Lasten päivähoidon tilannekatsaus. Syyskuu 2005. STM 2006:16

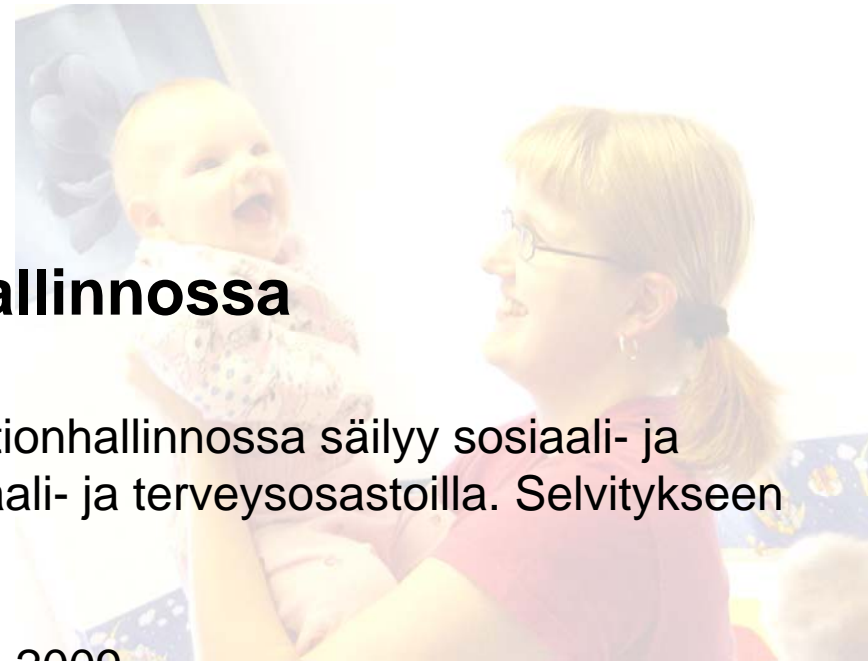
Lastensuojelulaki ja varhaiskasvatus

Lastensuojelulaki 3§ määrittää ehkäisevä lasten suojelu.

Suunnitelma lasten suojelun järjestämisestä ja kehittämisestä.

Moni ammatillinen asiantuntemus

Ilmoitusvelvollisuus

- **Päivähoidon ohjaus valtion hallinnossa**

Varhaiskasvatuksen hallinnollinen asema valtionhallinnossa säilyy sosiaali- ja terveysministeriössä ja lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoilla. Selvitykseen palataan syksyllä 2009.

53 kuntaa siirtää hallinnon opetustoimeen 1.1.2009.

Pienten lasten hoitojärjestelmän kokonaisuus

Päivähoidon hallinto kunnissa 2006. Stakes. Raportteja 9.

<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit>

• **Varhaiskasvatuksen visio 2020 ja toimenpide-esitykset**

Varhaiskasvatuksen neuvottelukunta

I toimikausi	17.2.2006 – 31.12.2007
II toimikausi	15.2.2008 – 31.12.2008

20 jäsentä

Edistää, vahvistaa ja yhteen sovittaa yhteistyötä hallinnonalojen, järjestöjen, tutkimus- ja koulutuslaitosten, kuntien ja muiden tahojen kesken

Seurata ja arvioida kansallista ja kansainvälistä kehitystä varhaiskasvatuksessa ja tehdä ehdotuksia varhaiskasvatuksen pitkäjänteiseksi kehittämiseksi.

• **Varhaiskasvatuksen visio 2020 ja toimenpide-esitykset**

Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan keskeiset ehdotukset

1. Päivähoitoa koskevan lainsäädännön uudistaminen
 2. Henkilöstön osaamisen ja koulutuksen kehittäminen
 3. Varhaiskasvatuspalvelujen kehittäminen
 4. Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmän selkeyttäminen
 5. Tutkimuksen ja kehittämisen vahvistaminen
-
1. Päivähoitoa koskevan lainsäädännön uudistaminen
 - Lainsäädännön uudistaminen keskeinen asia
 - Varhaiskasvatus näkyväksi
 - Lasten ja perheiden monipuoliset tarpeet
 - Turvaa lapsen edun ja hyvinvoinnin toteutumisen

Neuvottelukunnan loppuraportti: Varhaiskasvatus vuoteen 2020. STM 2007:72.

• **Varhaiskasvatuksen visio 2020 ja toimenpide-esitykset**

Ohjauksen uusi painotus – ohjelmajohtamisen vahvistaminen

STM:n strategia 2015: Palveluihin toimivat ohjausmallit

Tavoitteet saavutetaan yhteistyöllä

Valtakunnan taso

Lainsäädäntö

Asiantuntijatuki; hyvät käytännöt, valtion osuudet ja avustukset valvonta

Aluetaso

Alueelliset kehittämistoiminnan suunnitelmat kokoavat kehittämistyötä

Kuntataso

Paikallinen kehittämistyö kunnissa sekä kumppaneiden kanssa

• Varhaiskasvatuksen visio 2020 ja toimenpide-esitykset

Ohjelma kokoaa kehittämistyötä

Valtakunnan taso

Politiikkaohjelmat

Paras – hanke

Muut laajat hankkeet

Aluetaso

Kaste- ohjelma

Alueelliset kehittämistoiminnan suunnitelmat

Kuntataso

Olemassa oleva kehittämistyö

Hyvien käytäntöjen leviäminen

Uudet hankkeet

Kaste- ohjelma www.stm.fi

2. Lasten päivähoidon hallinto 2008

- Stakesin ja Kuntaliiton selvitys keväällä 2008

Syyskuussa 2008 päivähoito

315 kunnassa	79%	sosiaalitoimessa
82 kunnassa	20,3%	opetustoimessa
3 kunnassa	0,7%	muu

Vuoden 2009 alussa 63 kuntaa häviää kartalta.
Hallinnon muutoksen edut ja haitat

Päivähoidon hallinto kunnissa 2006. Stakes. <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut>

Anna-Leena Välimäki artikkeli Dialogi-lehti lokakuu 2008.

2. Lasten päivähoidon hallinto 2008

- Stakesin ja Kuntaliiton selvitys keväällä 2008

Stakes ja Kansanterveyslaitos yhdistyvät 2009

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS THL
1300 – 1400 henkilöä
6 alueyksikköä joissa työskentelee 100 työntekijää

Tilannetta voi seurata

<http://www.stakes.fi> / Varttua

3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö

- Vasu – arviointi
- Vaikuta vanhempi – kyselytutkimus
- Lapsi näkyväksi varhaiskasvatussuunnitelmassa
- Hyvien käytäntöjen dialogikoulutus

3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö

- Vasu – asiakirjan arviointi

Vuonna 2005; 50 kuntaa arvioi Vasu – asiakirjan toteutumista.

Vuosi 2009 = Vasu –asiakirjan arvioinnin vuosi.

Tuolloin arvioidaan tarkemmin kokemukset ja vaikutukset.

Vasu – asiakirjan tekstit avataan arvioinnin näkökulmasta.

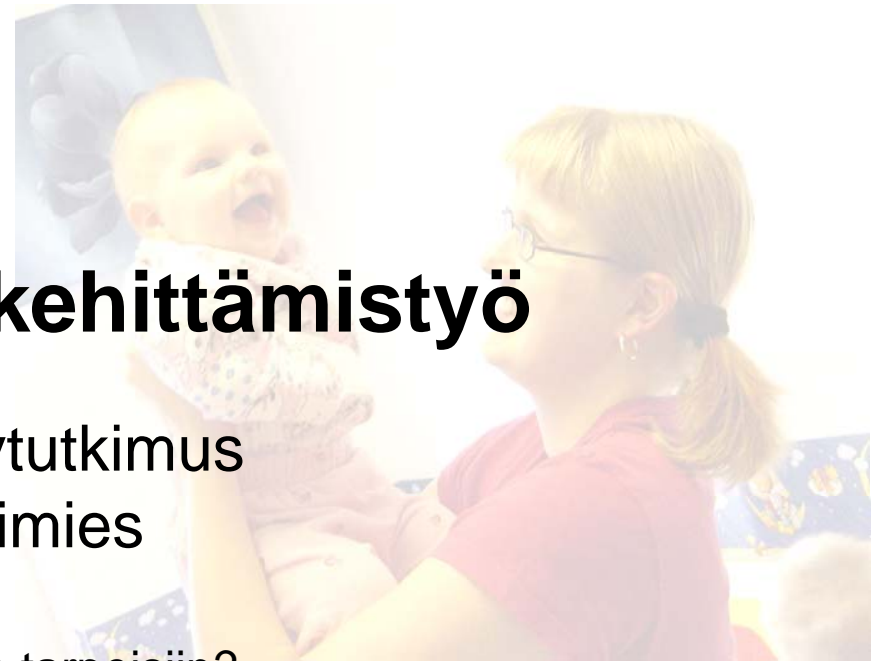

3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö

- Vaikuta vanhempi – kyselytutkimus
Eeva-Liisa Kronqvist – J. Jokimies

Mikä on Vasu:n kyky vastata perheiden tarpeisiin?

<http://www.stakes.fi> / julkaisut *Vaikuta vanhempi –kysely tutkimus*

Vasu – asiakirjan kehittämistyö

- Hyvien käytäntöjen dialogikoulutus

Dialogiset työmenetelmät
Verkostodialogit
Varttua- verkkoympäristö
Vasu – prosessi

Hyvät käytännöt koulutukset / Hykä – dialogit
Hyvien käytäntöjen keskustelut Nurmijärven
varhaiskasvatuksessa

Vrt. terveydenhuollon Käypähoito – suositukset

3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö

- Lapsi näkyväksi varhaiskasvatussuunnitelmassa

Helsingin yliopisto Jyrki Reunamo osallistunut Helsingin Vasu-prosessiin kiinnittäen erityisesti huomiota lasten näkemysten dynaamiseen luonteeseen.

- Vasu:ssa kaksi puolta
 - Työntekijän näkökulma
 - Lapsen näkökulma
- Keskeistä miten työyhteisö laatii vasu suunnitelman.
- Vanhempien tulee saada ehdottomasti vaikuttaa vasu: n sisältöihin.
- Keskeisimmän sisällön vasu: aan tuovat lapset!
- Helsingissä vasu: n toteutumiseen ja arviointiin laadittu mittarit päiväkotit / perhepäivähoito

3. Vasu – asiakirjan kehittämistyö

Lapsi näkyväksi varhaiskasvatussuunnitelmassa

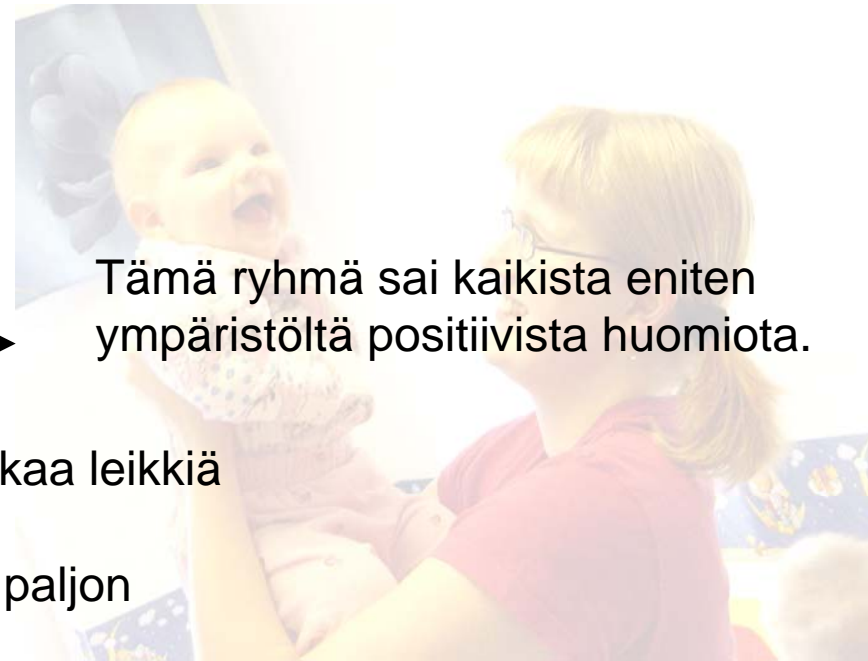
10% lapsista keskittyi aikuiseen
50% toisiin lapsiin
40% kokonaistilanteeseen → tasa-arvoinen toimija

Lapelle on tärkeämpää se että saa leikkiä toisen lapsen kanssa kuin se että millä lelulla saa leikkiä tai mitä leikitään

Oppiminen on dynaaminen prosessi.
Oppimista tapahtuu samassa tilanteessa eri tavoilla.

Tämä ryhmä sai kaikista eniten
ympäristöltä positiivista huomiota.

Neljä lapsityyppiä

1. Mukautuvat

Pyrkii sopeutumaan
Riidan sattuessa koettaa vaan jatkaa leikkiä

2. Osallistuva

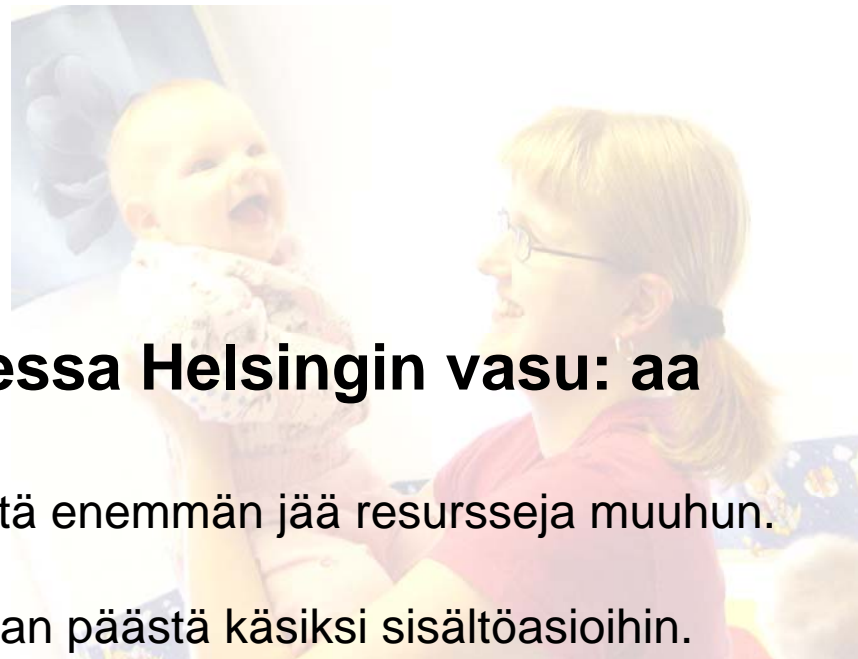
Näiden lasten ympärillä tapahtuu paljon
Sosiaalinen
Ympäristö muuttuu tällaisten lasten läsnä ollessa

3. Omaehtoinen

Kaikkein vähiten ympäristövaikutuksia
Keskittyy omiin juttuihin
Leikki ei hahmotu lapselle

4. Vetäytyvät

Eivät ota kontaktia toisiin lapsiin
Sääntöleikit kiinnostavat
Rooli auttaa pääsemään mukaan
Itkee helposti
Menee piiloon

Vastauksia sovellettiin arvioitaessa Helsingin vasu: aa

- Mitä enemmän hyvät asiat ovat rutiineja sitä enemmän jää resursseja muuhun.
- Jos kaikki aika menee rutiineihin. Ei koskaan päästä käsiksi sisältöasioihin.
- Kaaos on kuitenkin luonteva osa arkea. ”Mitäs kaaottista tänään kuuluu?”
- Selkeät rakenteet miten yhteistyötä tehdään.

Vasun jatkotyöstö palautteen pohjalta

Päiväkodit: http://www.helsinki.fi/~reunamo/tutkimus/vasu_tyosk.pdf

Perhepäivähoito: http://www.helsinki.fi/~reunamo/tutkimus/vasu-tyosk_pph.pdf

*Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus –
Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. WSOY*

Tietoisuus ja reflektio työyhteisössä

KASVATTAJAYHTEISÖ

REFLEKTIO
ajattelu, pohdinta
keskustelu

Vasu

Kasvattaja

Ammatillinen tieto ja
kokemus

Koulutus

Konteksti (perheet,
yhteistyökumppanit,
tilanteet)

DIALOGI
yhdessä
oppiminen

TIETOISUUS

yhteinen
etiikka

'pelisäännöt'
sopimukset

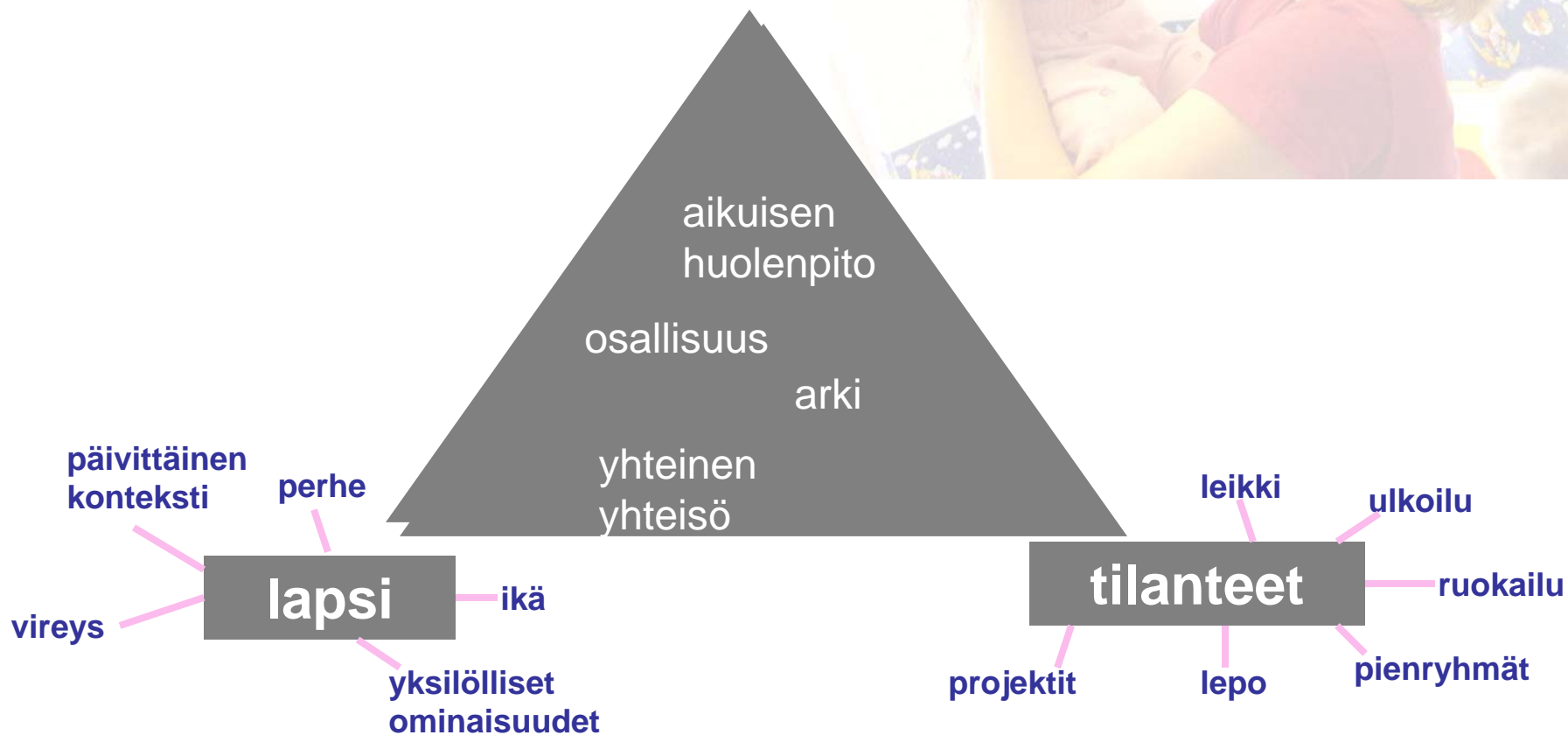
toimintakulttuuri

Reflektointi lisää kasvattajan ja yhteisön tietoisuutta

*Miten vasu näkyy
käytännön työssä*

Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus

Lapselle merkityksellinen ja toimiva kokonaisuus, missä huomioitu lapsen tarpeet

VARHAISKASVATUKSEN TUKITOIMET

A photograph of a woman with glasses and a red top holding a baby. The image is faded and serves as a background for the title.

KASVATUSKUMPPANUUS (vanhemmat, asiantuntijatahot)

- Puheeksiotto, havaintojen tarkastelu yhdessä, jatkotoimista sopiminen

YMPÄRISTÖN MUKAUTTAMINEN LAPSEN TARPEIDEN MUKAAN

- Tilat, tilanteet, ihmiset, välineet

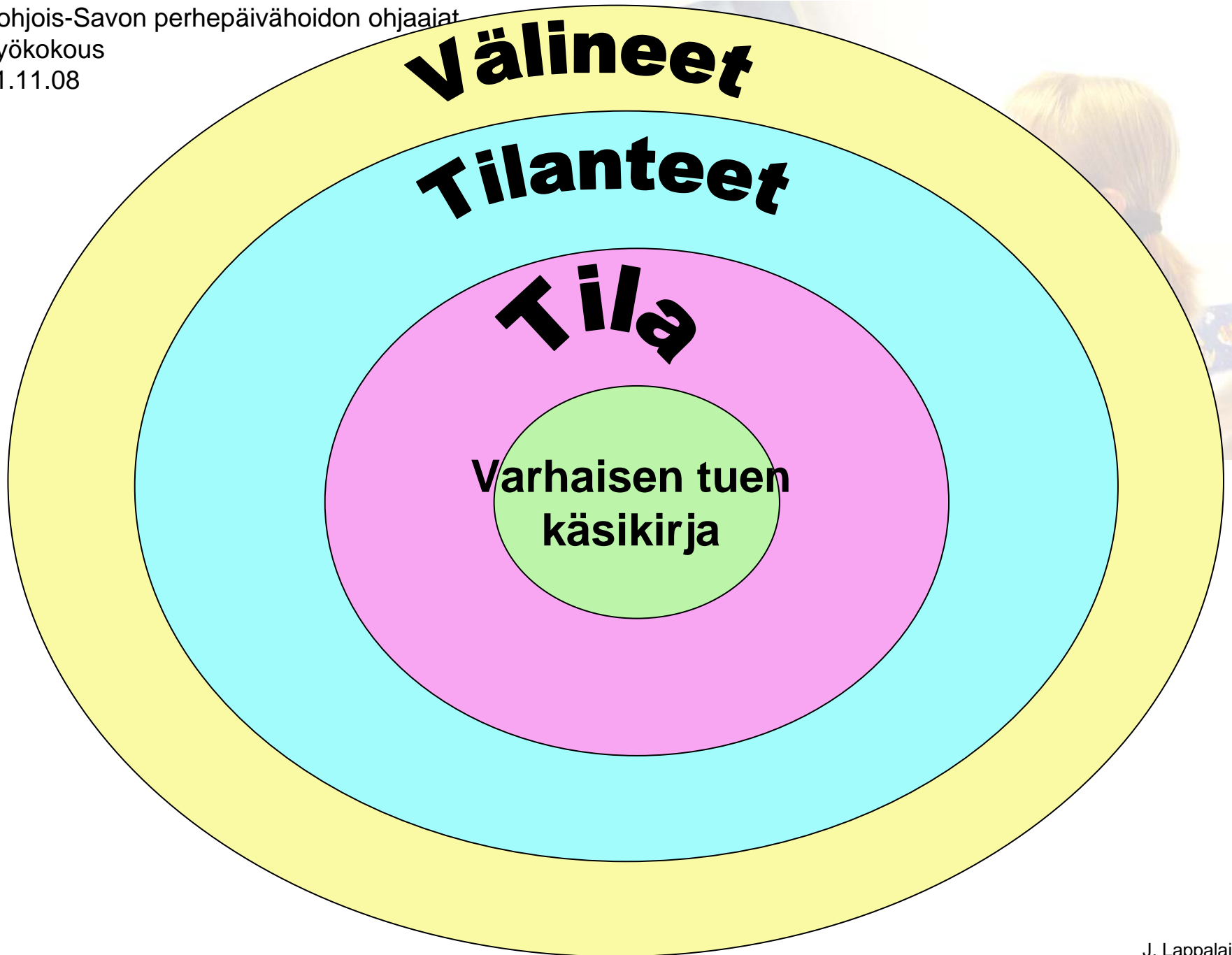
KASVATUSTOIMINNAN MUKAUTTAMINEN

- Eriyttäminen, perustaitojen harjaannuttaminen, itseluottamuksen vahvistaminen

KUNTOUTTAVIEN ELEMENTTIEN VAHVISTAMINEN

- Strukturi, hyvä vuorovaikutus, lapsen oman toiminnan ohjaus, ryhmätoiminta

ERITYISLASTENTARHANOPETTAJAN OHJAUS

Ruokailuvälineet ja eri ruoka-aineet

Aamupala, lounas ja välipala

Keittiö

**Asioiden ja esineiden nimeämisen
lisääminen ja
värien opettelu
perhepäivä-
hoidossa**